

การศึกษาศาภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วม

ของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

A study of the participatory management of student activities for

Ban Bo Luang School, Hot District, Chiang Mai Province

กมลฤทัย เนตรทิพย์¹ สิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์² และ ณัฐิยา ตันตรานนท์³

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,

อีเมล: 62866009@g.cmru.ac.th

² อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,

อีเมล: sirimas_kos@g.cmru.ac.th

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,

อีเมล: nuttiya18@g.cmru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศาภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานักเรียน และนักเรียนที่เลือกทำกิจกรรม จำนวน 92 คน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลสรุปการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานักเรียน และนักเรียนที่เลือกทำกิจกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขั้นตอนระดมความคิดเห็น และระดับการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ คือ ขั้นตอนระดมความคิดเห็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการออกแบบแสดงความคิดเห็นการจัดกิจกรรมที่ตนเองสนใจ และ ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยากมีส่วนร่วมในการติดตามผลการทำกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนให้เหมาะสมกับความถนัดและความต้องการของตน

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน, การบริหารจัดการ, มีส่วนร่วม

ABSTRACT

The objective of this research was to study the participatory management of student activities for Ban Bo Luang School, Hot District, Chiang Mai Province. The research tool was a questionnaire on the participatory management of student activities. The population were 92 people, consisting of school administrators, school committees, teachers, student council committees, and students who chose to engage in the activities. Statistics used in research were percentage, mean, standard deviation, as well as content analysis for the open-ended questions.

The results of study showed that the research participants had moderate opinions about the participatory management of student activities. However, when considering each aspect of the participatory, it was found that the brainstorming process had the highest mean, and the evaluation process had the lowest mean. Additionally, research participants suggested that they would like to participate in designing school activities, as well as evaluating school activities in order to enhance school activities that are suitable for their aptitude and needs.

Keywords: Student Activities Administration, Management, Participation

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นที่กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาที่สมดุลอย่างเป็นองค์รวมทุกด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพื้นฐานทางจริยศาสตร์ ความเป็นคนดี ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสร้างองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้วยเหตุผลดังกล่าว การพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยสร้างเสริมเติมเต็มให้ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ ทักษะจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนมาปฏิบัติในกิจกรรมพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนการพัฒนาทักษะสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมเป็นคนดี มีปัญหาในการใช้ทักษะชีวิต

การคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา และเป็นคนมีความสุขในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมมีส่วนสำคัญ ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคนและทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในหลักการจัดการศึกษา ประการหนึ่งว่า “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดเรื่องมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่น ๆ จัดการศึกษา การกำหนดเป็นนโยบายการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติในการนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนเป็นกลไกสำคัญของการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมสนับสนุนและร่วมติดตามผลการจัดการศึกษาในทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) สำหรับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, น. 1) กำหนดให้กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ ผู้บำเพ็ญประโยชน์ สภานักเรียน เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ใช้กรรวมกลุ่ม ในการจัดประสบการณ์ ได้คิด สร้างสรรค์ โดยมีครู ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม หากแต่ก็ยังคงเกิดปัญหาในการจัดกิจกรรม ในการบริหารจัดการนักเรียนในโรงเรียน คือ สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีลักษณะการมีส่วนร่วมในระดับเบื้องต้น ได้แก่ ร่วมรับรู้ รับฟัง และร่วมงาน แต่ในส่วนของความร่วมมือระดับสูง อันได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผลยังเกิดขึ้นน้อยมาก (สายฝน วิบูลย์ศรีสรรค์, 2550)

การบริหารกิจกรรมนักเรียนจึงนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญของสถานศึกษา ที่จะถูกมองข้ามไม่ได้ ประเทศชาติต้องการนักเรียนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข มีความสมบูรณ์พร้อมในทุกด้านเพื่อไปบริหารจัดการให้เกิดความสุขความเจริญรุ่งเรืองจึงให้โรงเรียนรับผิดชอบงานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข งานกิจกรรมนักเรียนจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดขึ้น เป็นการเสริมงานวิชาการที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ขอบข่ายของงานกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน นอกจากการเรียน การสอนตามปกติในชั้นเรียน โดยเริ่มตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษา เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีความ สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (ผ่องพรรณ ศรีสุวรรณ ,2546) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบริหารกิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสภากาการณ์ที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาซึ่งถือได้ว่าการบริหารกิจกรรมนักเรียนเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ประการหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนทุกระดับการศึกษาซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการการบริหารกิจกรรมนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกทุกภาคส่วน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการ และวางแผนจัดดำเนินการอย่างดีมีระบบ เพื่อให้สามารถช่วยเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

โรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้เปิดทำการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนได้ดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) การจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีทักษะในการดำรงชีวิต ส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของผู้เรียน สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน จัดโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการ ความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นฐานทั้งด้านวิชาการและการจัดการ (โรงเรียนบ้านบ่อหลวง, 2562, น. 1-13)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนยังประสบปัญหาในการบริหารจัดการอยู่หลายประการตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังขาดประสิทธิภาพ เกี่ยวกับโครงสร้างของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียนรวมถึงไม่มีโครงสร้างรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน การทำกิจกรรมนักเรียนในรูปแบบเดิมยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้การบริหารงานด้านกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนขาดประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง ยังขาดการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ดังนั้นจึงต้องการให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้กิจกรรมนักเรียนนั้นมีความเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน และบริบทของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียน และศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพประสิทธิผลและเป็นรูปแบบในการดำเนินการบริหารจัดการในโรงเรียนซึ่งจะก่อเกิดผลดีต่อการศึกษา ได้ทราบสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัยและทักษะพิสัย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

3. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งปัญหาและความต้องการในการพัฒนา เพื่อนำมาสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ดำเนินงานของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งงานผู้วิจัยนี้ใช้ประชากร จำนวน 92

คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาครู คณะกรรมการสถานักเรียน และนักเรียนที่เลือกกิจกรรมโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบไปด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ อายุ และวุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened end) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งทำการประเมินความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มประชากร สำหรับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการ วิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยอธิบายผลเป็นลักษณะเชิงพรรณนา

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 เป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 60.87 สถานะส่วนมากเป็นนักเรียนที่เลือกกิจกรรมจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 54.35 รองลงมาเป็นครูโรงเรียนบ้านบ่อหลวง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 14.13 และน้อยที่สุดคือคณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากจะมีอายุอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 63.04 อายุ 16-30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.39 ผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.26 นอกนั้น อายุอยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.52 และอายุ 51-60 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 9.78 ระดับการศึกษา ส่วนมากระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 67 คิดเป็นร้อยละ 72.83 อันดับรองลงมาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 23.91 อันดับสุดท้ายสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.26 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ สถานะ อายุและระดับการศึกษา

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม
ชาย	36	39.13	39.13
หญิง	56	60.87	100.00
รวม	92	100.00	

สถานะ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม
ผู้บริหาร	1	1.09	1.09
ครู	20	21.74	22.83
คณะกรรมการสถานศึกษา	13	14.13	36.96
คณะกรรมการสภานักเรียน	8	8.70	45.65
นักเรียนที่เลือกกิจกรรม	50	54.35	100.00
รวม	92	100.00	

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม
อายุ ต่ำกว่า 15 ปี	58	63.04	63.04
อายุ 16-30 ปี	16	17.39	80.43
อายุ 31-40 ปี	6	6.52	86.96
อายุ 41-50 ปี	9	9.78	96.74
อายุ 51-60 ปี	3	3.26	100.00
รวม	92	100.0	

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	67	72.83	72.83
ปริญญาตรี	22	23.91	96.74
ปริญญาโท	3	3.26	100.00
รวม	92	100.00	

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสภานักเรียน และนักเรียนที่เลือกกิจกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวงในภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และระดับน้อยตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขั้นตอนระดมความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.05$) การ และการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.26$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสภานักเรียน และนักเรียนที่เลือกกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน ในภาพรวม

สภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
1. ขั้นตอนระดมความคิดเห็น	92	3.05	1.04	ปานกลาง
2. ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน	92	2.65	1.105	ปานกลาง
3. ขั้นตอนการร่วมการลงมือปฏิบัติ	92	2.75	1.195	ปานกลาง
4. ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล	92	2.26	1.327	น้อย
5. ขั้นตอนการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน	92	2.86	1.112	ปานกลาง
เฉลี่ยโดยรวม	92	2.71	1.155	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened end) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสภานักเรียน และนักเรียนที่เลือกกิจกรรมมีข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง โดยภาพรวม 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนระดมความคิดเห็น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการออกแบบแสดงความคิดเห็นการจัดกิจกรรมที่ตนเองสนใจ อยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตนเองชอบ อยากมีส่วนร่วมในการคิดกิจกรรมที่ตนเองสนใจมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นของนักเรียนไปเสนอและมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชื่นชอบและเหมาะสม

2. ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกันทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการวางแผนคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงาน และอยากมีส่วนร่วมในการช่วยครู ผู้บริหารในการวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน

3. ขั้นตอนการร่วมการลงมือปฏิบัติ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นคืออยากมีส่วนร่วมในการลงมือทำกิจกรรมที่สนใจในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนงานกิจกรรม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่ต้องการ ชื่นชอบ และถนัด และอยากมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการคิดโครงการต่าง ๆ

4. ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการติดตามผลการทำกิจกรรมในโรงเรียน ให้มีการประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการทำกิจกรรมในโรงเรียน

5. ขั้นตอนการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการได้รับวุฒิบัตรและควรให้วุฒิบัตรเหมาะสมกับกิจกรรม ให้รางวัลนักเรียนในการทำกิจกรรม ให้คำชมเชยแก่ผู้เข้าร่วมในการทำกิจกรรม ให้รางวัลกับผู้ดำเนินกิจกรรม เข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน และอยากให้ผู้บริหารมอบใบเกียรติบัตรแก่นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นรางวัลและกำลังใจ

5. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยขั้นตอนระดมความคิดเห็น มีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมา คือ ขั้นตอนการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ขั้นตอนการร่วมการลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน และขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล ตามลำดับ ผลจากแบบสอบถาม พบว่า มีบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการสภานักเรียน และนักเรียนที่เลือกกิจกรรม มีงานกิจกรรมนักเรียนที่เป็นจุดเน้นและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการบริหารกิจกรรมนักเรียน คือ ขั้นตอนระดมความคิดเห็น ขั้นตอนการร่วมกันวางแผน ขั้นตอนการร่วมการลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล และขั้นตอนการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเห็นได้ว่า การบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ตามมาตรา 6(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบการบริหารที่เกิดจากการตัดสินใจของคนหลายๆ คน และจากคนหลายฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบอันเกิดจากการตัดสินใจทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะกรรมการมีส่วนในการวินิจฉัย ตัดสินใจหรือกำหนดแนวทาง อันสำคัญจะเกิดผลดีต่อการบริหารเป็นอย่างมาก (ประกอบ กุลเกลี้ยง; และสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์, 2545, น. 3) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันติ บุญภิรมย์ (2552, น. 59- 65) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมกับผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบคณะกรรมการและรูปแบบบุคคล รวมถึงสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 2) ได้เสนอวิธีการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กล่าวคือเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยให้เป็นรูปแบบการบริหารงานที่มีบุคคลหลายๆ คนเข้าไปมีส่วนร่วมรับคิดขอพร้อมกำหนดนโยบาย ร่วมตัดสินใจ เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติในหน่วยงานหรือองค์กรมีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมมีลักษณะการดำเนินงาน ใน 2 แนวทาง คือ 1) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าไปร่วมในองค์กร คณะบุคคลในการบริหาร โดยตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษา และ 2) คัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเป็นองค์คณะบุคคลทางการบริหารนั้น ๆ แทนสมาชิก สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัยว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเกิดจากทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ถือเป็นหลักการในการบริหารแบบกระจายอำนาจในการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ร่วมผลประโยชน์ด้วยกันเป็นส่วนรวมสู่เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน ทำให้เกิดคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษาสูงขึ้น เพื่อผลงานส่วนรวมร่วมกัน การบริหารกิจกรรมนักเรียนย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรม ผู้มีส่วนร่วมต้องช่วยแก้ไขหาแนวทางในการดำเนินงานให้ชัดเจน มี

ประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานมีปัญหาน้อยลง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนมากขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้น การดำเนินการวิจัยทำให้ทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทำให้การบริหารงานกิจกรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาคุณภาพของระบบการบริหารงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาศาภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสภานักเรียน และนักเรียนที่เลือกทำกิจกรรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ขั้นตอนระดมความคิดเห็น และระดับการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขั้นตอนการร่วมกันติดตามประเมินผล และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ต้องการมีส่วนร่วมในการออกแบบแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกันทุกฝ่าย ต้องการลงมือทำกิจกรรมที่สนใจในโรงเรียน ต้องการติดตามผลการทำกิจกรรมใน โรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและความคิดเห็น คือ อยากมีส่วนร่วมในการติดตามผลการทำกิจกรรมในโรงเรียน ให้มีการประเมินผลสรุปผลในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงสามารถนำไปใช้ต่อไปได้ และมีส่วนร่วมในการรับรู้ผลการทำกิจกรรมในโรงเรียน ต้องการได้รับวุฒิบัตรและควรให้วุฒิบัตรเหมาะสมกับกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ควรนำผลการศึกษาศาภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวงต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน และควรทำวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารเพื่อได้ข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและควรนำผลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากรมาวิเคราะห์ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดอะบุคส์.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง และสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์. (2545). *การบริหารองค์คณะบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ. (2546). *การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนวัดสวนพลู สังกัดสำนักงานเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร)*.
- โรงเรียนบ้านบ่อหลวง. (2562). *แผนปฏิบัติการ โรงเรียนบ้านบ่อหลวง*. เชียงใหม่: โรงเรียนบ้านบ่อหลวง.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *นวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- สายฝน วินูลรังสรรค์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมสำหรับการประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยนเรศวร)*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานวิจัยเรื่อง รูปแบบกลไกการส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคลและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.